

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGŐLENYÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Piac-u. 12. (Nagytemplomtér felől.) Telefon 330.

Ujabb kulturbotrány.

Ez a kormány a liberalizmus zászlaja alatt vonult be a parlamentbe. — Tagjai közt helyet foglalnak Székely Ferenc és Lukács László, akik állítólag lelkes és becsületes hívei a demokratikus választójognak. Maga a kormányelnök pedig székfoglalásakor csak úgy uszott a liberális frázisokban. Liberális cselekedeteket azonban eddigelé még nem látunk ettől a kormánytól. Ellenben tapasztaljuk azt, hogy van a kormánynak egy tagja, aki fanatikus buzgalommal terjeszti a reakció szellemét és aki vakmerő merényleteket intéz a meglévő gyöngye polgári szabadság ellen.

Szinte fölösleges mondani: gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszterről van szó. Ez az ember — méltó és hűséges cselédjétől, báró Barkóczy miniszteri tanácsostól buzgón támogatva — elpaposítja az ország iskoláit, a kongregációs szellemet, a felekezeti gyűlölséget, a vak elfogultságot és sötét tudatlanságot ülteti a tanári székekbe és ezen a réven akarja visszahozni reánk a középkort, amelynek sötétsége már-már kezdett oszladozni még Mária országában is. Hogy célját minél bizto-

tasabban elérhesse, a kiváló miniszter különösen a néptanítókat akarja e cél számára alkalmassá tenni. Evégből megfosztja őket minden polgári joguktól és megakadályozza, hogy kiszabaduljanak a szellemi és anyagi nyomoruság béköiből.

A tanító maradjon éhező pária. — A tanító maradjon a nagyurak alamizsnás koldusa, nehogy képes legyen a népet a haladás ösvényére vezetni. Erre irányul gróf Zichy Jánosnak minden törekvése.

Bizonyíték kell? Itt van a legujabb.

A Győrvidéki Tanítóegyesület mult évi november 26-án tartott közgyűlésén kimondta, hogy a tanítók fizetésrendezése érdekében országos mozgalmat indít, ecélből sajtóbizottságot szervez és a körüli üléseken a fizetésrendezés ügyét állandóan tárgyalja. Tudni kell, hogy ez az egyesület hivatalos jellegű kényszer-egyesület, amelynek közgyűlési határozatait a fölöttes iskolahatóság fölülbíráltja.

Nos, a miniszter az egyesület föntjelzett határozatát megsemmisítette, „mert a sajtóbizottság alapítása alapszabályellenes, a tanítóság állítólagos, vélt sé-

relmeinek folytonos tárgyalása pedig izgatató hatásánál fogva a békés munkásságot veszélyezteti.“

Az a megsemmisítés éppen olyan merénylet a tanítók polgári jogai ellen, mint aminő a Magyarországi Tanítók Szabad Egyesületének fölfüggesztése volt. Ennek a határozatnak a megoklása éppen olyan, mint amazé volt. — Ugyanis a hivatalos tanítóegyesületek működési körét miniszteri rendelet szabályozza. Abban a rendeletben az is benne van, hogy az ilyen egyesületek foglalkozhatnak a tanítók anyagi érdekeinek ápolásával. Ha tehát a győrvidéki tanítók anyagi helyzetük javításáért akarnak valamit tenni, akkor nemcsak általános emberi és magyar polgári jogukkal élnek, hanem mint a hivatalos tanítóegyesület tagjai is a miniszteri rendeletben kijelölt működési körükön belül maradnak. És ha anyagi érdekeik előmozdítására nem az olvasópörgetést, hanem ügyüknek a sajtó útján való propagálását tartják alkalmas eszköznek és ha a sajtópropaganda céljára, — mivel a cikkek nem íródnak maguktól — sajtóbizottságot szerveznek: ez olyan jogos, olyan természetes dolog, hogy azt csak az nem érti meg, aki a kongregációk ájtatos összejövete-

Legszebb férfi kalapok Feketénél.

Szomorú délután.

Az öreg bérház udvarára
Ráült a ködös szomorúság . . .
Szűke eső szítal a földre
S it-tott már a lámpákat gyujtják.

Vizes sáron szomorun csillan
A ráeső gázlámpa fénye . . .
Káromkodva görja a szemet
Egy füstös ember a pincébe.

A fal mellett sietve surran
Pár türt galléru ázott ember.
Én az ablaknál nézek — várok
Könnyes, álmos, beesett szemmel.

Tompa zugás . . . Harangok szólnak . . .
Ócska zongorán Chopint játszanak . . .
Magam sem tudom mire is várok . . .
Nézem az esőt, nézem a sarat.

Kerekes György.

Az intelligencia.

Az intelligens ember, helyesebben intellektuel cím az, amit ma a legszivesebben hord és bitorol mindenki. Próbáljuk csak valakinek odavetni, hogy ő elmaradt ember és nem intelligens, majd meglátja a sértő, micsoda kegyetlen visszatörlesztés lesz része! Sajnos, mi ezt igen sokszor tapasztaljuk, mert mi az intelligencia mértékét kissé abszolútán vesz-

szük és hamaros, nem helyénvaló igazmondás is az erényeink közé tartozik és bizony gyakran történnek sajnos esetek, amikor szinte menekülnünk kell igazmondásunk színteréről.

Kezdem azon, hogy az intelligencia nem eltanult, külső észbeli műveltség. Pedig közönségesen ezt tartják intelligenciának. A magyar valenségnek meg is felel, értelmesség, de az intelligencia fogalmára nincs magyar szó. Az intelligencia valahogy beleszületik az emberbe és eltanulni, megismerni nem lehet. Csak felismerni. Mint ahogy a gazdasági parvenü rögtön megismerszik a póffeszkedéséről, úgy az intelligencia parvenü, e szegény kis élősdiek is mindjárt megismerszenek, ha jellemről vagy jószívről van szó. Az intelligencia parvenüje csillogtathat akár milyen félelmetes tudást, elkápráztató rábeszélési tehetséget így vagy úgy, egy kis hivatkozással az igazi intelligenseknek nagyon könnyen megérthető legmélyebben rejtett dolgokra, nagyon könnyű ez urakat leleplezni.

Az intellektuelnek minden magától értetődik, mert minden tudás lappang benne, öntudatlanul már rég tud mindent, amit ujjak véleve mondanak neki, csak épp a kifejezést, a formát nem találta meg, mert ehhez nincsen tehetsége. A Rabbí Akiba mondása mélységesen igaz és százszoros az igazsága az intellektuelek társaságában. Aztán az intelligencia parvenüje hű is, amit az intellektuel sohase engedett meg magának. Az in-

tellektuel nagyon is jól tudja azt, hogy ő a társaságnak mindössze egy tagja és legfeljebb büszke arra, hogy nem a tucattársaságoknak tagja, de sohase hű, a maga kicsiségének, egységének és a többiekhez költötségének a tudata nem engedi benne a hűságot kifejlődni. Ugyanigy van az intellektuel a göggel.

Nagyon jól tudja, hogy valamennyien egyformának születünk és nem mindenki tehet róla, hogy nem vált belőle intellektuel, ezért legfeljebb sajnálni lehet, de göggösködni a mi szerencsénk miatt nem szabad.

Szóval az intellektuelben minden erénynek nevezett tulajdonság meg van, bár az intellektuel azt is tudja, hogy tulajdonképpen nincsen sem erény, sem bűn, csak emberi tulajdonságok. A bűn kifejezés mindössze annyit jelent, hogy a bűnös ember összeütközött a fennálló állami és vallási érdekkörök törvényeivel és szabályaival, amelyeket mindig a gazdasági érdek, a gyomor érdeke hozott létre. Az erény pedig csak megalázkodás a zsarnok és sokszor igazságtalan szabályok és törvények előtt. És az intellektuel tudja, hogy minden gyomor-kérdés és mindezeknek csak oka van. Valami véghetetlen Erő, amit mi nem ismerünk, nem ismerhetünk, csak tapogatózó szóval Istennek nevezünk, okoz és teremt mindent és mi kénytelenek vagyunk belenyugodni, akármit is cselekszik velünk. Legfeljebb csak a magunk sorsának az irányításába folyhatunk be, de

lein hagyogatta el a kis esztét, vagy pedig hatalmi tébolyba esett.

Tehát nem áll az, hogy a sajtóbizottság alakítása szabályellenes. — A gondolatok terjesztését ilyen intézkedésekkel megakasztani nem lehet. Ezt már megtanulhatta volna a klerikális miniszter a Szabad Egyesület esetéből. Ezt az egyesületet fölfüggesztette, mert lapja, az „Uj Korszak“ állítólag izgat. A bíróság egyetlen egy esetben sem állapította meg ezt az izgatást, sőt az ügyész — az izgatások iránt olyan nagyon érzékeny ügyész! — még vádat sem emelt a lap ellen. De a miniszter maga vette át az ügyész és az esküdt-bíróság szerepét és büntetést szabott ki sajtó-ügyben, még pedig olyan büntetést, amelyet a törvény nem ismer: egy egyesület fölfüggesztését. Mi ez, ha nem merénylet a polgári szabadság ellen? És mit ér el a miniszter vele? A radikális tanítók lapja még bátrabban küzd a tanítóság és az iskola érdekeiért és a tanítók csapatostul tódulnak a fölfüggesztett egyesületet képviselő laphoz.

Eszünkbe jut a régi, elcsépelet példázat: Egy kis fiú a Duna forrását befogja tenyerével és büszkén gondol arra, hogy most Budán nem lesz Duna. Ilyen a Zichy jogtipró eljárása is. Főlozlat a lángeszű férfit egy sajtóbizottságot és azt hiszi, hogy most már megszűnnek a tanítóság „állítólagos, vélt sérelmei“ és megszűnik az izgalom, amely zavarja a békés munkálkodást. Nevetséges! A tanítók tizezrei nyomorognak. Súlyos munkájuk mellett tehetetlenül nézik gyermekeik koplató rongyosságát. Még az állam tanítója is — akire pedig irigyledve néznek az egyházak tanítói — 1000 korona fizetésből kénytelen tengődni öt esztendeig és soha sem ér el tisztességes megélhetést. Azonkívül valamennyien a helyi hatalmasságok járma alatt nyögnek. Polgári jogaitól, sőt

egyéni szabadságuktól meg vannak foszva. Ha valamelyikük politikai állásfoglalásával vagy akármiféle cselekedetével magára vonja egy helyi hatalmasság nem tetszését, akkor röptül az ország másik szélére „a szolgálat érdekében.“ Hát „állítólagos“ sérelmek ezek? „Vélt sérelmek ezek!?”

Majd megkapja erre a miniszter a választ virágvasárnapján, amikor a progresszív polgárság és a szociáldemokrata munkásság külön-külön népgyűléseken fogja tárgyalni az iskola és a tanítóság ügyét Budapesten. Majd meghallja a kulturáért küzdő polgárság és munkásság hivatott szóvivőinek véleményét. De meghallja a tanítók véleményét is. Egyelőre csak ezeken a gyűléseken, később majd másutt is.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Berzeviczy Albert elnök 11 órakor nyitja meg az ülést.

Elnök: Ugron Zoltán három havi szabadságot kér. Bemutatja a Kuria átiratát arról, hogy a Kuria nem fogadta el a Hazay Samu ellen beadott petíciót. Bemutatja Pozsony vármegye feliratát a megyei tisztviselők fizetésjavítása érdekében, Sopron vármegyének feliratát a Lajtának osztrák területről való elvezetéséért.

Hegedüs Loránt bemutatja a pénzügybizottság jelentését az indemnity-törvényjavaslatról.

Napirenden: a belügyi tárca költségvetése.

Bikády Antal tiltakozik az ellen a nemrég elhangzott kijelentés ellen, hogy az ellenzék munkája meddő időpazarlás. — A tüdővész elleni harcban nem tehet eleget a társadalom, az államnak kell itt intenzív munkát kifejteni. A ma létező népszanatórium nem felel meg céljuknak, „népszanatóriumok“ helyett munkás sanatóriumokat kell felállítani.

— A nemzetiségek magyarosítására leghatásosabb mód a népoktatás magyarosítása. A kormány ezen a téren bűnös mulasztást tett. Elnök figyelmezteti a szót, hogy a népoktatás tárgyalása inkább illik a közoktatási-tárca költségvetési vitájának keretébe.

Bikády Antal az általános titkos választói jogot sürgeti. A képviselők fizetésemelését kívánja.

Elnök: Figyelmezteti Bikádyt, hogy a képviselők fizetésemelése nincs napirenden s ezért szóba nem hozható.

Bikády Antal nem fogadja el a javaslatot.

Szivák Imre, A városi pótdók fokozása célszerűtlen, mert a fokozott adó behajtása lehellené válik, s az általános drágulást növeli. Szükségesnek tartja, hogy a nagyközség és rendezett tanácsú város közt új tipust alkossanak. A kerületének, Komárom városnak hirhedt felratára vonatkozólag a komáromi megyei tisztviselők megbízásából kijelenti, hogy a felirat küldőinek nem volt törvényellenes szándékuk. (Helyeslés a jobb oldalon.) A költségvetést elfogadja.

Holló Lajos támadja a kormányt, mert nem tesz eleget a városok kulturális és anyagi jólétének érdekében. A latifundiumok aránytalanul csekély adójában az egyenlő adóztatási elv megsértését látja. Az állam a városokat kihasználó kartelleket támogatja és nem engedi meg oly intézmények megvalósítását, melyek a városok jóvedelmét fokozzák. Az általános titkos választói jogot követeli. A javaslatot nem fogadja el.

Elnök 10 percnyi szünetet rendel el.

Mindenféle

Nyomtatványokat

olcsón készít

HOROVITZ ZSIGMOND

könyvnyomdája

Piacz-utca 12. sz. a.

ez is a legtöbb esetben öntudatlanul történik. De azért az intellektuel nagyon ritkán vét a törvények ellen. Beleszületett és tudja, hogy a többi embereknek szüksége van erre a törvényekre, hogy el tudjanak igazodni, hogy élni tudjanak minden nagyobb zökkenés nélkül, és megkövetelik, hogy mindenki úgy éljen, ahogy ők, akik nem eléggé intelligens lények és sajnos, többségben, óriási többségben vannak.

De nemcsak ez a belenyugvás szerepel az intellektuelek lelki életében, hanem emberi méltóságuknak és cselekedeteik súlyának a tudata és ezért, öntudatlan is, óvakodnak minden olyan cselekedettől és szótól, amellyel embertársaikat megsérthetnék, vagy emberi méltóságuk rovására esnék. És ez a vérükben van, az öntudatlan legfejebb csak homályosan jelentkezik és ez az intelligencia.

Honem egy hibája mégis van az intelligenciának. És ez az elzárkózás a nem olyan intelligensektől, mint maguk. Mert az bizonyos, hogy az intelligens és intellektuel társadalom két külön társadalom, bár a választó vonal nincs határozottan kifejezve. Nem is lehet, mert minden fokozatos fejlődés eredménye és ez a tanítás, ez az átmenet különösen áll az intelligenciára nézve. Amint már fentebb is mondtuk, az intelligenciát az intellektuelektől mindössze egy kis jellembeli különbség választja el, amit pedig nagyon jó szem legyen, amelyik észreveszi. De ez az elzárkózás nem róható fel nagy hibájául az intellektueleknek, mert a jellemükből folyik. Ma a minden-gyomorkérdés világában csak az az egyén érvényesül, aki minden érdeken kiméltelenül keresztülgázol,

hogy elérje a magáét. Az intellektuel ezt nem teheti, mert a jellege nem engedi, kénytelen tehát zárt, elzárkózott társaságokba tömörülni, hogy az érdekei, úgy, ahogy, védve legyenek abból, hogy mindenki szabad prédául tekinthesse.

Pedig az intelligenciának — és e hibában részes az alacsonyabb rendű intelligencia is — nem szabad elzárkózni a nem intelligens társadalomtól. Nem szabad pedig azért, mert az intelligencia sem más, mint a nem intelligens társadalomnak a virága, a főle. És határozottan a népben gyökerezik. Egyiket a másik nélkül el se lehet képzelni, ha nép nem volna, akkor intelligencia sem volna. Az intelligencia sohasem több, mint egy kis része az államba tömörült nemzetnek.

Az intelligencia csak egy tulfinomult része az egészséges és éppen azért meglehetősen korlátolt népnek. A műveltség a mai állapotában feltétlenül magában hordja a testi elgyengülés, aequale a betegségre való hajlandóságot és így nagyon ritkán történik meg, hogy a legmagasabb intelligenciájú ember egyúttal nem beteg is. Legyen az lelki vagy testi betegség, az mind egy, de az kétségtelen, hogy a betegség nyomait ki lehet mutatni rajta és ez természetes következménye a tulfinomultságának.

És ez a legfőbb, amiért kárhoznai lehet az intelligenciát. Elzárkózni nem szabad. Az intelligencia éppen műveltsége, testi gyengébsége, betegségre való hajlama, tulfinomultsága miatt már eleve halálra van ítélve. Mindig újabb és újabb rétegek torlódnak fel

az emberi értelem legmagasabb fensíkjáról. Most már arra volna leginkább szükség, hogy az intelligencia minél inkább megsokasodjon, minél több és erősebb egyént tartson meg a régi intelligencia rendjéből. Mert a nemzet a maga egyéni életét az intelligenciájában éli. A többi, a nép csak dolgozik, öntudatlan és mert nem tehet mást, azonban dolgozik benne a felsőbb, magasabb társadalmi fokokra való feljutás vágya és ez a törekvés, mint minden összes akarata, mindenkor érvényesül. De hála Isten, a nép sosem fogy el és mindig megújul és kicserélődik esetleg a régi intelligencia tezültöt maradékaival, a társadalmi korlátosság és hullámméltet törvényei szerint. Aztán újra törekszik és feljut, esetleg már a harmadik generációban.

Ami pedig a jellembeli okot illeti, amiért az intelligencia nem zárkozhatik el a néptől, ez az igazi intelligensben az intellektuelben: ez a gőg hiánya. Mert aki igazán intelligens, annak minden ember teljesen egyforma és lehet bár nagy ur, de nem intelligens, lehet koldus, de meg van az intelligenciája és épp ezért szívesen foglalkozik minden emberrel, mert mindenkit magához akar és tud is emelni.

És ez a legmélyebb intelligencia, hogy mindenkivel egyformán jól banni és mindenkivel megértetni, hogy mivel tartozik a saját emberi méltóságának és megértetni vele azt, hogy tulajdonképpen minden tudás szunnyad benne, de ott van és soha semmi sem esik jobban az embereknek, mintha úgy tanulnak mástól, hogy azt hiszik, maguktól jöttek rá a dolgok velejére.

Óry Sándor.

36 dr. Sámy Lászlóra és 26 Tatay Zoltánra. Eszerint Vásári István lett az új aljegyző.

A számszíti állást is titkos szavazással töltötték be. Beadatott 92 szavazat, melyből Kiss Péterre esett 49, Máté Miklósról 41 és Somogyi Rezsőre 2. Kiss Péter megválasztását éljenzéssel fogadták.

Ekkor 8 óra tájban az idő előrehaladtására tekintettel a főispán a gyűlés folytatását holnapra halasztotta.

Debreceni élet.

Most nem aktuális a por, nem lehet, hideg van és esik a hó és már ez magában véve kizárja, hogy csak mutatóba is maradt volna valami az áldott, a kedves és megszóított debreceni porból. Ellenben kárpótlásul, hogy a közönség valahogy ki ne fogyjon az élvezetekből, amit szeretett városunk ingyen nyújt, van sár és csata, ami nagyon kedves dolog, kivált . . . hanem jobb erről nem beszélni. A debreceni csatások járda a maga helyes, apró, tengerszemhez hasonlító tócsáival, gyönyörű vékony szárrétegével talán egyedülálló a maga nemében nagy földön, de hát, ami élvezet: az élvezet és ez szórakoztatja az utcán járkálókat, mert most szépen meg kell vigyázni, hova teszi a lábát az ember és ha esetleg haragos természetű, a természet és a járda járhatóságának a mostohasága annyira elfoglalják, hogy hamarosan elpárolog a haragja, mindjobban figyel a kecses, apró tócsákra és a végén egészen földet jár, mikor újra ki kell kerülnie valami mástéllépés hosszú járda áradványt. De ezek a járdai kedvtelések még csak hagyján, ezek csak ott díszlegnek szendén, ahol aszfalt van, de ott, ott ahol csak egyszerű követ van és csatornázás: ott aztán lehet része az arrajáróknak a sárdagasztás élvezetéből. Szóval a falusi örömeik istápolója, a falusi hangulatok ebrentartója: a mi kedves városunk, az ő Debrecen. Például egy kisebb utcában, mondjuk a Cserepes-utcán olyan megható a falusi hangulat, mikor a gyanutlan járókelő azzal szórakozik, hogy nagyokat lép a sárcsomócskák kikerülése céljából és ekkor végig cammog az utcán egy talyiga, avagy végig kocog egy hetyke őősfogat és a még mindig gyanutalan járókelőket szépen összecsapja a kedves, hűséges, ragaszkodó és a ruhába atomonként, végkép kikéféltelentül beleszivódó debreceni sárból egy pár csipetnyivel, tévedés, nem sárból, hanem latyakkból és nem pár, hanem sok, sok csipetnyivel.

Hanem ez a nyájas debreceni járó-kelők még mindig nem hozza ki a sodrából, a viláért sem, indulatoskodni nem szabad, és árt a gyomoroknak, a kedélyvilágnak és hogy kerülgesse az ember, ha dühös, az apró sarakat?

Lehetetlen, tehát szépen lebirkozva a gyanutlan járó-kelők a haragját, bucsupillantást (ennek szabad dühösnek lenni) vet a tovakocogó fogat után és csendesen, mintha semmi sem történt volna, megy tovább. Egy besározott ruha ugye számít többet, mint egy ugyanolyan lelkiismeret.

Ez mutatóba, azt hisszük elég a hideg és hó áldásaiból, amelyeket, sajnos, oly bőkezűen pazarol Debrecenre, de mit tehessen a debreceni lakos, didereg és tűr, utóvégre a tanács is hiába hozna határozatot, miszerint a hidegnek megtiltatik, hogy városunk békés adófizetőit és hátralékosait tovább is molesztálja. Ezen csak az Uristen segíthet. És gondolom, mostanában nemcsak a gazdák főhászakodnak a meleg után, hanem a hideg és tavaszhoz készült, fűtetlen szobákban is felsóhajtának: Óh jövel drága, melegsült debreceni por, minden te ártatlan kedvteléseiddel és szórakozásaidal.

A püspök koszoruja.

Elkobozta a Máv.

Az „Est“ című fővárosi lap írja a következőket:

A múlt hónap végén meghalt a tiszántúli református egyházkerület püspöke, dr. Erőss Lajos. A népszerű egyházi fő ravatalára mindenünnen érkeztek koszorúk Debrecenbe. Szép koszorút küldött Szatmármegye is, még pedig, hogy biztosan elérkezzék a temetés napjára, egy hajdu vitte Nagykárolyból Debrecenbe.

A hajdu magával vitte a koszorút a vasuti kocsiba és felakasztotta a háló fogantyújára. Mikor a vasuti kalauz észrevette a szokatlan podgyászt, kijelentette, hogy a koszorú meghaladja a személyszállító kocsiban vihető podgyász terjedelmét és ezért nem engedi meg, hogy az tovább a kupében maradjon. A hajdu nem tudott mit csinálni a koszorúval és végre is megegyezett a kalauzzal, hogy a doigt majd a debreceni vasuti állomáson intézik el.

Igy is történt. Debrecenben a forgalmi hivatalnok kihallgatta a hajdut, megállapította a koszorú terjedelmét, súlyát, formális jegyzőkönyvet vett fel és végül is úgy ítélkezett, hogy a hajdu, illetve a varmegye tartozik fizetni a Máv.-nak büntetés fejében hat koronát.

„D“

Egy görbehátú, ostoba betű torz vigyorgással beleröhögött a hatalmak szemébe. „Én vagyok az ur, én vagyok a hatalom, én vagyok minden“ — mondta az igénytelen „D“ betű, amely néhány hét óta egy új fogalmat takar, egy mindennél rettenesebb fogalmat. A robbanószerek királya a „D“, amely szétöri a legszilárdabb páncélfalat, kegyetlen erővel elsöpör egy ezredfrontot és ahová ér, nincs több ellenállás és nincs irgalom. Óh, ezt jól kitalálta mestere, megvárta, amíg a népek milliói kiizgadták a milliárdokat és fölépítették raituk a Dreadnoughtokat. A Dreadnought szó szerint magyarul fordítva annyit tesz, hogy: ne félj semmitől. Büszke név, de ime varázsa megtört, a szimpla „D“ még nála is erősebb.

Szegény uszó várai a hatalomnak! Évek alatt ezer és ezer munkáskéz tákol össze benneteket, száz elme dolgozik rajta szakadatlanul, hogy hajszálnyi pontossággal úgy épüljenek, ahogy megteremtőtök gondolta. Lomha testetekbe káprázatos gyorsaságot varázsol a propeller, oldalatokra súlyos veretű vaspáncél vigyáz, de jön a „D“ és ti már nem vagytok, csak valami füstös, piszkosbarna kavarodás támad a tenger színe. Tíz tengeri mérföldről halálos biztosossággal utólr benneteket a „D“ nevű végzet, amelynek el kellett jönnie, aminthogy ti is eljöttetek, amikor még ujak, félelmetesek voltatok.

Mert bizonyos, hogy a borzalmak versenyében a „D“ sem marad sokáig a csucson. Először megtalálták azt a Dreadnoughtot, amely diadalmasan ellenáll a „D“ ma még mindent letörő, szőnyű hatalmának, aztán megkeresik azt az új robbantószert, amely legyőzi az új Dreadnoughtot is. Így megy ez örökkön örökké, a világbeke szent jegyében.

Mindig lesznek jobb „D“-k és még jobb Dreadnoughtok és mindig folyni fog a vér és mindig összetoborzódnak az újabb ezer-milliárdok, mert hiába, nagyon becses nekünk a mi bőrnünk és nagyon becses a vagyionunk. Tudtuk, hogy eljön a „D“, csak nem vártuk ilyen hamar. Hiszen mi csak most szavaztuk meg a milliárdokat és még csak most veszeksztünk a magyar részesezésén.

Kellemetlen polgári kárörömmel elgondolhatnók, milyen savanyu képpel folytatják most már az új Dreadnoughtok építését a

Stabilimento Technicoban és egyébütt. Hiszen csak ne éreznék rajtuk a mi nehéz izadásunk szaga! Csak ne kéne megsiratnunk a sárba pocskolt milliókat!

Most nincs más hátra, minthogy mi is rávessük magunkat a „D“-re, ha ugyan sikerül megkapnunk. Akkor jönnek az újabb milliók megterhelések és amikor ezen is túl vagyunk, örögi vigyorgással a szemünkbe kacag egy újabb szörnyeteg, amely még a „D“-nél is erősebb. Ma még a „D“ az ur és mi alázattal meghajjuk előtte szerény Dreadnoughtjainkat.

UJDONSÁGOK

Valamit a táncról.

Mondani valónk van a táncról s ezt éppen azért mondjuk most, mikor szezon végétével már nem aktuális, hogy az alkalmiság vadját kikerüljük.

Mindjárt az elején kijelentjük, hogy a táncnak véleményünk szerint manapság már — hogy is mondjuk csak — nincs jogsultsága. Akik figyelemmel kísérik a társadalmi érintkezések fejlődését, láthatják, hogy a tánc akkor élte virágkorát, midőn a két nem-beli fiatalság csaknem kizárólagos érintkezési alkalma volt. Hiszen a középkori vad és erős virtusokban csak nem vehettek részt a lágy-szívű, gyöngéd, törékeny, sentimentális és minden olvadékony és édes bájjal megkent hölgyek — tisztelet a kivételeknek, a Dobó Katáknak és Zrínyi Ilonáknak — tehát kellett valamit kitalálni, hogy legyen alkalmok a leventéknek szívők választottjával bizonyos testi közelségbe jutni. És ez volt a tánc. Akkor még fonódhatott gyönyörűséges nimbusz a tánc, mint ilyen köré. Akkor nem voltak soarék és matiné, zsurok és hangversenyek, triók és quartettek, tennis és korcsolya kettősök, ski és rödlí sportok, egyáltalában a két nem-beli fiatalság érintkezése nagyon is szűk határok között mozgott. Akkor nem volt Dóczy-intézet, zenede és nőipariskola, hová szívünk hölgyét kíséreni lehetett volna. Es uramisten, nem volt korzó. Mi volt hát akkor? Tánc volt, s ez pótolta mindent. Egy karcsu minát, egy graciózus gavott járás néha a legszebb emlékek közé tartozott.

És mi van most? Hál' istennek, ha sokra nem is, de annyira haladt a szerelem ügye, hogy nem szükséges szédületes keringő közben elszógnni azokat a bizonyos „szeretem magat“ című mondatokat. Erre százszor és ezerszerre alkalmasabb helyek és alkalmak vannak, mint a tánc és a jól bepárazott bálterem. Ha pedig elveszünk a táncról és a bálteremtől a szerelemvállásokat, akkor mi marad hát neki, ami fenntartsa. Az hogy kifárad benne az ember, és a lehető, illetőleg megengedhető legszorosabb testi közelségbe jut általa a fiatalság egymással. Nos és ennek a kettőnek egyáltalában semmi értelme nincs. Ha valaki mindenáron ki akar fáradni, akkor talál arra sokkal alkalmasabb és hasznos is hozó teret, mintsem a tánc. Akkor elmegy korcsolyázni, futbalozni, kuglizni, vagy nem tudom én mit csinálni, amiből haszna is származik, mert izmait erősebbíti vele. Ami pedig a testi közelséget illeti, eltékinve annak, hiába tagadott immorális voltától, erre is vannak sokkal alkalmasabb helyek és alkalmak. Ott van a korcsolya, rödlí és ezer más, amik mind, de mind jobbak, hasznosabbak és egészségesebbek.

Van még egy másik érv is a tánc mellett. Szép a tánc. Ez igaz. A tánc, mint művészet ellen semmi ellenvetésünk nincs. Ha azonban a táncot éppen ezen oknál fogva gondolná valaki életképsnek, hamarosan itt vagyunk a cáfolattal. Nevezetesen a művészeti érzékünk is meglehetősen fejlődött s így annál nagyobb elkedvetlenedéssel fordulunk el a tömeg dilettantizmusától. Mert azt hiszem egy sereg test bálterembeni ide-oda lötyögésének nézését senkisé sem számíthatja művészeti élvezeti közé. Ha művészi táncban akar gyönyörködni, akkor bizonyára nem a bálterembe fog menni, hanem megnéz valami baletet,

vagy szinpadí táncot. Tehát ezzel is végeztünk.

Szegény Terpsychore, neked hát befelgett.

—Köry.—

— **Személyi hír.** Dr Tüdös Kálmán tiszti főorvos három heti szabadságra ment. Távollétében úgy a hivatali teendőkben, mint a magán betegeknel dr Varga Emil tb. főorvos helyettesíti.

— **Ülés az egyháznál.** A debreceni ref. egyház iskolaszéke 1911. év április hó 4-én délután 4 órakor az egyház tanácstermében ülést tart. Az ülés tárgysorozata a következő: 1. Simon I. szerkesztőség-vállalása. 2. Ormósné szabadsága. 3. Növendékek templomba járása. 4. Tanítók kérv. szögálati idő s fizetés ügyében. 5. Folyó ügyek.

— **Kedélyes isteni tisztelet.** A hosszupályi csendütség feljelentést tett előbb a debreceni járásbíróshoz, majd pedig a debreceni kir. ügyészséghez Szabó Lajos és társai hosszupályi legények ellen. Szabó és társai ugyanis a napokban berontottak a baptista imaházba s káromkodásukkal és éktelen dörömbölésükkel botránkoztatták a jámbor gyülekezetet, mely éppen istenitiszteletet tartott. A csendütség kivallatta a vrtuskodó legényeket, akik tagadták a káromkodást és dörömbölést, csupán annyit ismertek be, hogy egyik társuk egy macskát fogott s annak farkát nyomogatta és ők azon röhögtek. Az ügyészség a legények ellen szabad válás gyakorlat zavarása címén megindította a büntető eljárást.

— **Kerner J. hangversenye.** Tegnap d. u. 5 órakor volt a kath. főgimnázium dísztermében Kerner József, az ismert zeneszerző s neves zenetanár tanítványainak hangversenye. A hangversenyen disztlingvált és előkelő közönség jelent meg, ezáltal is tanúbizonyságot adván Kerner József iránti meleg rokonszenvének s elismerésének. A hangverseny minden egyes száma élénk dokumentuma volt a helyes paedagógia elvek szerint tanítás sikerének. A műsort egy unisono kar kedves éneke vezette be. (Walter Rosen: Ha az Isten kedvest teremtett.) Stenzinger Ida urhölgy Godark: Mazurka című szerzeményét játszotta zongorán, nagy készütségről téve bizonyosságot. Wespriény Ilonka urhölgy két ízben is énekelt műdalokat kellemesen csengő hangon. Kerner József: Kicsiny a lány, nagy a gondja című szerzeményét P. Nagy Irénke és Ormós Anus urleány énekeltek kifogástalan előadással. P. Nagy Irénke ezenkívül Szhulhoff Impromhi zongoradarabjával is szerepelt. Külön ki kell emelnünk Dávid Kató és Bakó Gizella uzhölgy számaint, kiknek meglepő énektudásuk s gazdag hanganyaguk általános feltűnést keltett, valamint Almássy Márton ur művészi technikájú zongora játéka is nagyhatású volt. Egy-egy énekszámmal szerepeltek még P. Höffinger Tarcsi és Burger Erzi urhölgyek sűrű tapsokat és ujjrázásokat érdemelve ki a közönségtől. A művészi színvonalu és minden tekintetben sikerült hangversenyt a nőikar éneke zárta be.

— **Játék a fegyverrel.** Bézi József hajdu-szováii szolgáló, ki Tóth Kálmán tanyáján volt alkalmazásban, tegnap revolverrel keresztüllőtte Szöllösi József bérést. Az eset úgy történt, hogy az istálló polcán egy 11 mm. forgópisztolyt talált a két legény s nem tudva, hogy abban golyó van, elkezdtek csatogtatni. A rozsdás fegyver sokáig nem reagált a próbálkozásnak, végre is azonban Bézi kezében elsült s Szöllösi mellébe furdott és hátánál állott meg. A golyót eltávolították a testből, de Szöllösi állapota reménytelen. A vizsgálat megindult.

— **Koleragyanus betegek Biharban.** A kolera réme egyre kísért s egyszerre csak azt vesszük észre, hogy a leányzó nem halt meg, csak alszik. Ma megint koleragyanus megbetegedésekről érkezett hír s ezáltal nem a fertőzött Dunamentérről, hanem Bihar megyéből. Komádi községben megbetegedett Kincses György gazdaember a feleségével és három gyermekével. Valamennyien kolerás

szimptomák mutatkoztak. Estére kelve az egyik gyerek meghalt, ami óriási riadalmat keltett a faluban. A hatóság nyomban megtette a legszigorubb intézkedéseket. A szorgos vizsgálat azonban csakhamar kiderítette, hogy Kincsesék esetében nem koleráról, hanem mérgezésről van szó. Alkalmasint valami romlott ételtől betegedett meg a család. A nagyvárad kir. ügyészség már megindította a vizsgálatot, mert nem lehetetlen, hogy bűnös kezek munkája a Kincses-család szerencsétlensége. Az elhunyt fiu belső részét az ügyészség felküldte megvizsgálás céljából Budapestre. A család többi tagjai már veszélyen kívül vannak.

— **Tilos lapot szerkeszteni.** Rendkívüli közgyűlést tartott tegnap a nyitrai Fmke. A főbíró, Clair Vilmos ugyanis Magyar Felvidék című lapjában többször támadó cikket irt Batthyány püspök ellen, a mi miatt Zichy közoktatásügyi miniszter megbizta a Finke elnökét, Dessewffy Emilt, hogy a püspöknek elégtelést szerezzen. A közgyűlés határozatilag megtiltotta Clairnek, hogy lapot szerkeszsen.

— **Harcászati gyakorlat.** A cs. és kir. 39. gyalogezred 2. zászlóalja f. hó 8-án és 12-én reggel 7 órától déli 1 óráig a Sárkutanya melletti lőtérén élestonegyütt cüllövészetet tart. A közönséget ezuton is felhívjuk, hogy a veszedelmes helyen való tartózkodástól nevezett napokon órizkedjék.

— **Két férj, egy asszony.** Felsőzsolcán zselléreskedett Madarász Imre, tavaly pedig itthon hagyva feleségét, Amerikába vitorlázott át. Az asszony is kiment az új világba, de nem kereste az urát, hanem egy Mazsuga János nevű emberrel esküdött meg. Mazsugák nemrég hazajöttek és itt bigámia miatt eljárást indítottak ellenük. Mazsugát le is tartóztatták tegnap, mert át akari menekülni a határon.

— **Kártyázás után öngyilkosság.** A harminckétéves biblia áldozatainak számát szaporította tegnap Wilcsek Gyula faceti főkönyvelő. Wilcsek, aki a Deutsch Béla és fia-féle fakereskedő cég alkalmazottja volt, tegnapelőtt Lugosra rándult üzleti ügyekben s jókora summa hivatalos pénzt is vitt magával. Este egy kis mulatozásba, majd kártyázásba keveredett s reggelre egy garas se volt már a zsebében. A szerencsétlen ember ekkor elzalogosította óráját, gyűrűt s az így nyert pénzzel Temesvárra utazott, még pedig azzal a szándékkal, hogy újból megpróbálja a szerencsésjét s vagy visszanyeri a pénzét, vagy megöli magát. Azt történt, ami ilyenkor történni szokott. Temesvárczt is elusztott a pénze a kártyaasztalnál. Wilcsek ekkor visszautazott Lugosra, ahol golyót röpített agyába. Meg is halt rögtön. A játékszenvedely boldogtalan áldozata fiatal özvegyét és két árvaát hagyott hátra.

— **Nem bűnös.** Egy miskolci asszony, Vég Jánosné néhány hónappal ezelőtt baltával agyonütötte a férjét, mert az rosszul bánt vele és a gyermekeivel. Az esküdtek nem bűnösnek mondták ki az asszonyt, mire a törvényszék felmentette.

— **Halottak:** Nagy Mihály ref. 6 hónapos, Gombos Miklós g. kath. 12 hónapos, K. Nagy Lajos ref. 14 éves, Földesi Józsefné ref. 62 éves, özv. Imre Józsefné ref. 61 éves, Gálóczi József r. kath. 69 éves, Csordási Károly ref. 30 éves, Tóth József ref. 88 éves.

— **Csontváz a zsákban.** Budapeslen a Maglódi-uton lévő részvényserfőzdében most csatornát építenek. Az ásás alkalmával tegnap a földbe elásva egy zsákot és benne egy csontvázat találtak a munkások. A csontváz régebbi lehet, de a zsák újabb keletű és a csontok a zsákba nem sok idő előtt kerültek. A gyanus leletet bevitték a X. kerületi kapitányságra, ahol a vizsgálatot haladéktalanul megindították.

— **5 szobás családi ház mellékhelyiségekkel** május 1-re bérbe kerestetik. Fenyő, Hatvan-utca 59.

— **Narancs vérvörös catániai legeslegjobb** minőségű öt kilós postakosárral 3.—, eredeti kosárral 100 darabbal 5-20, eredeti ládával 180 avagy 150 darabbal 7 korona, eredeti ládával 360 avagy 300 darabbal 12 koronáért. MUSKÁT NARANCS vérpíros primissimó minőségű, szép nagyok, eredeti ládával 100 avagy 80 darabbal 8 korona eredeti ládával 200 avagy 160 darabbal 12-50 koronáért. — SÁRGA FAJNARANCS messinai mézédés öt kilós postakosárral 2-30 eredeti ládával 180—150 darabbal 5-25 korona, eredeti ládával 300 avagy 200 darabbal 10 korona. — CITROM elsődrendű öt kilós postakosárral 2-40, eredeti ládával 180 darabbal 5 korona, eredeti ládával 360 avagy 300 darabbal 9.— KARFIOL csodaszép fehér öt kilós postakosárral 2-50, eredeti kosárral (18 darabbal) 4 korona. — FÜGE kisl. oozoru idei kilónként 50 fillérjével. — SZENTJÁNOSKÉNYÉR mézes, kilónként 30 fillérjével. — ARACHID amerikai mogyoró, héjas, cukrárszok sütemény készítéséhez használják, kilónként 80 fillérjével, tíz kiló vételnél kilónként 70 fillér. — MOGYORÓBÉL levantei kimérve kilónként 170 fillér. DATOLYA Califat kimérve kilónként 85, francia berber datolya kimérve kilónként 2-20. — MALAGASZÓLÓ extra Royanx kimérve, kilónként 2-50. — Francia HEJAS MANDULA kilónként 2-30. LOUCUMFÜGE primissima 1 és 2 kilós ládikákban kilónként 1-10. CUKROZOTT GYÜMÖLCS bozeni kiváló szép vegyes egy kilós ládikával 4-40. — MAZSOLASZÓLÓ világos, kimérve, kilónként 2.— koronáért szállítja utánvétellel, bérmentetlenül az AGRUMEN déligyümölcs nagykereskedés Budapesten Szarka-utca 7. Tessék előnyárjegyzéket kérni friss gyümölcsökről és déligyümölcsökről és korai friss főzélékekről és zöldségekről.

SZINHÁZ.

* **Komlósi Emma fellépte.** Zilahi igazgató újból meghívta három vendégjátékra Komlós Emmát, a kiváló operett primadonnát, a debreceni közönség régi kedvencét. Komlósi Emma vasárnap kétszer játszik. Délután 3 órakor mérsékelt helyárrakkal a Nebántsvirág címszerepében lép fel, este kis bérletben Hevré szep zenéjű operettjében, a Lili címszerepét játsza. Hétfőn Komlósi Emma a Piros bugyelláris Csepregi örökbecstű népszinművészen a bírónet játsza, mely a művésznőnek egyik legjobb szerepe. Ez előadás B) bérletben tartatik meg. Mindhárom Komlósi előadásra a jegyek már a mai nappal a pénztárnál előre válthatók.

Ellopott ezer szavazat.

Harc a Máv. konzumért

Még képviselőválasztások idején, ahol pedig nem ritkaság a voksolvajlás, olyan rekordot még nem értek, mint aminőt egy ismeretlen ért el tegnap. Ezer voksot lopot.

Irunk már sokszor az államvasutak fogyasztási szövetkezetéről, illetve a konzum-egyesület kebelében újabban gyakran előfordult veszekedésekről. A huszezer tagot magában foglaló szövetkezetnek a budapesti központon kívül kilenc fiókja van a vidéken. Valamikor szép hasznot hozó vállalkozás volt a Máv. konzum, de négy év előtt a vezetés új vezetői kezébe került és azóta mind valóságosabb helyzetbe került a szövetkezet. Miután sok vasutasnak pénze van a fogyasztási szövetkezetben s elhatározták, hogy fognak tenni valamit a szövetkezet felvirágoztatása érdekében, kibuktatják a mostani vezetőket. Erre az április hó 30-ára hirdett közgyűlés idejét találták alkalmasnak.

A határidő közeledvén, most folynak az aláírások a szavazólapok kivételére. Az ellenpárt, amely más vezetők kezére akarta juttatni a kormányzást, a budapesti északi főmühelynél ezer aláírást gyűjtött és Podolszky mühelyfőnöknel deponálta azokat, hogy majd

elkéri tőle és hogy a főleg hivatalnokból álló ellenpárt az ezer szavazatot a mostani vezetőség ellen felhasználhassa. Tegnap este aztán egy jól öltözött ur jelent meg Podolszky műhelyfőnökénél. Dr. Czillinger Loránt máv. fogalmazó névjegyet azzal küldte be, hogy a fogalmazó a Máv. megbízásából kéri a deponált ezer meghatalmazónak a kiszolgáltatását. Podolszky gyanútlanul átadta az ezer meghatalmazást, és az ismeretlen elítélte. Annál nagyobb volt a meglepetése tegnap délelőtt, amikor kiderült, hogy dr. Czillinger Loránt az egész ügyről semmit sem tud, hogy dr. Czillinger névjegyet az ismeretlen visszaélésre használta föl, hogy a Máv. igazgatósága egyáltalában nem kérte a meghatalmazásokat, mert nem ártja magát bele a fogyasztási szövetkezet dolgaiba. Az egész eljárás párt-trükk, a melylyel ilyen uton ezer szavazathoz jutottak. Az ismeretlen, aki a trükk végrehajója volt, rögtön szaladt a fogyasztási szövetkezet igazgatóságához és az ezer meghatalmazás alapján kivett ezer szavazólapot. Az ellenpárt megteszi a följelentést.

TÁVIRATOK.

Konfliktus Német- és Franciaország között.

Páris, április 6. Az Intrasingeant azt a kérdést vetette fel, vajon Franciaország küszöbén áll-e a Németországgal való konfliktusnak. A lap vizsgálatának kiinduló pontjával azt a hirt vette, amelyet a lapok a legutóbbi miniszteri tanácsról közöltek és amelyben Monnis Bertam, Delcaste, Cronffy miniszterek és Cambon berüni francia nagykövet vettek részt. Ezen a tanácskozáson szóba került Franciaország és Németország véleményének eltérése a marokkói kérdésben is egyuttal megvitatták a legfontosabb lehetőségeket. A külügyminiszteriumban ezt az információt agrémnek mondják, melyet még megcáfolni sem érdemes, mert a két állam közötti viszony teljesen normális és a szemhatáron semmi differenciák nem mutatkoznak. E hivatalos nyilatkozat ellenére az Intrasingeant megállapította, hogy a hadügyminiszteriumban nagy mozgalom van és nagy gondot fordítanak a határon lévő katonák kiképzésére.

Khuen gróf Bécsben.

Bécs, április 6. A Vaterland jelenti: A magyar miniszterelnök ama kijelentése ellenére, hogy a belügyi vita befejezését Budapestben fogja megvárni s abban felszólalni szándékozik: tegnap este váratlanul Bécsbe érkezett. A magyar miniszterelnök, minden valószínűség szerint itteni barátaitól értesült azon kedvezőlen fordulatról, amely a véderő és katonai büntető javaslatok a magyar parlamentbe való benyújtásának időpontjára vonatkozólag az osztrák kormány körében beállott. Ennek paralizálására sietett Khuen gróf Bécsbe. De nem csalódnak, amidőn kijelenthetjük: alapos a remény arra, hogy Khuennek törekvései az osztrák kormány álláspontjának megváltoztatására, eredménytelenek maradnak.

Megtámadott állomásfőnök.

Budweis, április 6. Schewesin vasútállomás hivatalos helyiségében ma reggel ájul-tan találták Romatka állomásfőnököt. Orrcsontja be volt törve. Mikor eszméletre keltették, nem emlékezett semmire, nem tudja, mi történt vele. Valószínűleg valamely elbocsájtott vasúti alkalmazott bosszúból ütötte le az állomásfőnököt.

Báró Bánffy állapota.

Budapest, április 6. Bánffy Dezső báró országgyűlési képviselőnek állapotában az örvendetes javulás egyre tart. A beteg jó étvágyal eszik, környezetével és látogatóival hosszabban elbeszélget, ágyában felülni azonban még nem tud.

Lelketlen angyalcsináló.

Brüsszel, április 6. A rendőrség letartóztatott egy Rau nevű gazdag özvegyasszonyt, a ki angyalcsinálással vagyont szerzett. Elvállalt ártatlan apróságokat, csak egyszer kellett fizetni értük, aztán gondozásba vette a gyermekeket s néhány nap múlva eltette láb alól. A beszállás asszony csak kilenc ilyen gyilkosságot ismert be, a többit tagadja.

Ingatlanok forgalma.

Szatmári István és neje Csonka Juliánna veszik a debreceni 6539 szíjtkvben foglalt Csapókerti szőlőt Mészáros István és társaitól 2900 koronáért.

Széles Imre és neje Péntek Juliánna veszik a debreceni 6816 szíjtkvben foglalt 260 négyszögöl Csapókerti szőlőt Ivancsik István-nétől 3200 koronáért.

Fisch Lajos veszi a debreceni 2590 szíjtkvben foglalt Miklós utca 23. számú házat Zagyvai Lajosnéól 72000 koronáért.

Duron Sándor veszi a debreceni 9184 szíjtkvben foglalt 1225 négyszögöl ujosztású földet Geréby Páltól 1800 koronáért.

Ján Sándor és neje Kovács Eszter veszik a debreceni 303 négyszögöl majorsági földet Papp Péter és nejétől 5200 koronáért.

Major János és neje Tamás Erzsébet veszik a debreceni 5590 szíjtkvben foglalt 161 négyszögöl Csapókerti szőlőt Dákozci Gergelytől 3200 koronáért.

Szarukán Sándor veszi a debreceni 1004 szíjtkvben foglalt 395 négyszögöl Ujkerti szőlőt Horváth János és nejétől 4200 koronáért.

Horváth András és neje veszik a pusztanagycseri 133 szíjtkvben foglalt kaszálót Soltesz Balázs és nejétől 24099 koronáért.

Grünfeld Róza veszi a debreceni 2352 szíjtkvben foglalt Nyugot-utca 30. számú házat Luczi István-nétől 16500 koronáért.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonafőzsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, április 4.

A hideg időjárás és a javult külföldi jegyzések hatása alatt szilárd volt a határ-időpiac iránya. A gabonaművek barátságos hangulat mellett néhány fillérel javultak. — A forgalom élénk volt.

Az árak 50 kilogramonként

buza apr.	11'69—11'66.
buza máj.	11'48—11'46.
buza okt.	10'80—10'79.
rozs apr.	8'38—8'46.
rozs okt.	8'17—8'15.
zab apr.	8'64—8'65.
zab okt.	7'23—
tengeri máj. 1911.	5'64—5'62.
Tengeri juli 1911	5'81—

Értéktőzsde. Osztrák hitelrészvény 671'—
Magyar hitelrészvény 822'75

Köntösgáti téglagyár.

Ez alatt a cég alatt hatalmas üzemi új téglagyári vállalat létesült tegnap és pedig két előkelő és gazdaságilag elsőrendű alapító csoport egyesülésével.

A Debreceni Bank Részvénytársaság, tekintettel a város ujonnan nyíló építési korszakára, egy nagyszabású körkemence-téglagyár létesítését határozta el s annak számára a város legkitűnőbb agyagföldjén, a Köntösgáton, a városi és a részvénytéglagyárral átellenben telket szerzett. Hasonló belátástól és megfontolástól vezéreltetve egy másik előkelő alapító csoport ugyanezen a vidéken, a Debreceni Bank földjevel átellenben, a balmazújvárosi országot másik oldalán szintén ilyen gyárat szándékozott létesíteni. Mindkét téglagyár 150,000 korona alaptőkével szándékozott megkezdeni üzemét. Az utolsó órában a két érdekeltég a Debreceni Bank kezdeményezésére egyesült s a Bank aegise alatt egy nagyszabású téglagyári részvénytársaság létesítését határozta el 300,000 korona alaptőkével.

A vállalat megalakulása tegnap történt meg a Debreceni Bank r. t. helyiségében, ahol evégből találkoztak dr. Magoss György, dr. Tüdös János orsz. képviselő, Szávay Gyula, Debreczeni Jenő, dr. Keresztessy Kiss József, dr. Sz. Szabó László, Nagy Jakab, Klein Móric, dr. Haendel Vilmos, Lichtblau Albert, Tafier Ignác, Pavlovics Károly, dr. Hódy Béla, Kelen Jenő, Erdődy Lajos, Békés Gyula, Sipos Bálint.

A tanácskozást dr. Magoss György elnök vezette. A megalakulást a társaság egyhangulag kimondotta s végrehajtó bizottságot küldött ki az előzetes intézkedések megterelésére, ezek azonban már is oly előrehaladt stádiumban vannak, hogy a jövő hét elején a gyártási munkák megkezdődnek. A részvénytőke túl van jegyezve.

REGÉNY.

A régi jó világból.

Folytatás.

Mert atyja arcában nem a meglepetés, vagy az elrémültségnek, hanem az örömmnek látta kifejezését.

Ez alatt az utcán a zaj mindig nagyobb és nagyobb lett.

A két nő különösen szorongva érzé szívet, mintha a levegő folytogatná őket, melyet beszínak.

Az ajtóhoz rohantak.

A nyitott ajtón át veres fény tódult be és a véresre festett levegő bus, nehéz harang kongást hajtott feléjük, mely a szívet olyan fajdon facsarja össze.

— A faluban tűz van! — kiáltá az anya, a veszedelem gondolatától megkapitva. De hol van apád, hogy e nehéz órában fölöttünk örködjék? — kérdé, tévovázó tekintet körüljárta.

És e kérdés, miként egy nehéz kő, olyan erővel csapott a leány szívére. Mindkét kezével belékapaszkodott édes anyje nyakába és fejét keblére hajva, őrtületes zokogással kiáltá:

— Ne kérdezd anyám, hol van atyám és ne mondd, hogy ő örködjék fölöttünk, hanem inkább imádkozzunk, hogy Isten ő fölötté örködjék! — és kieresztve anyját öleléséből, aláomlott térdre és kezeit összekulcsolva, ég felé emelte.

És szeméi is ég felé emelkedének; de szája meg nem nyílt.

Néma szavakban küldé föl könyörgését, hogy istenen kívül senki se hallja, miért imádkozik.

Arczát a lobbanatos derengés folyta körül és úgy nézett ki, mint valami oltári szent kép!

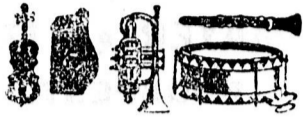
Ez alatt a faluban egyre növekedett a zaj.

Folytatjuk.

SZENDRŐ SÁNDOR

zongora és hangszerkészítő

Debreczen, Batthyányi-u. 22. sz.

Zongora, gramofon, mindennemű vonós és fuvóhangszerek, cimbalmok, hangszer alkatrészek és hangszer felszerelési cikkek áruháza és ipartelepe. Zongora és pianó kölcsönző (bérbeadó) intézet. Hegedűk és hegedű-felszerelések, római hurok, valamint gramofonok és gramofonlemezek nagy raktára. Zongora és hangszer műhely. Zongora és cimbalom hangolás. Telefon 729. Alapított 1876.

Többszörös kitüntetésben részesült szenzációs háziszor

A DR. BOROVSKY-FÉLE

BOROLIN

mely városunk piacán is megjelent. Ez a háziszor hatásában és erőalkotásában felülmúlhatatlan gümőkóros izom- és idegfájdalmak, fej- és fogfájás, továbbá minden meghülés okozta bajok, mint rheuma, köszvény, csusz, ischiás, ízületi lob és zsámban szenvedők, végül fagyás okozta és égési sebek fájdalmainak megszüntetésére. Kiváló fertőtlenítő- és testtörő háziszor.

Rapható városunkban a következő czégeknel: STEINER MANÓ gyógyszerésznél, NAGY ANDRÁS, KÖZPONTI DROGUERIÁBAN, DEUTSCH LAJOS MÁYER JENŐ és BÉLA, MIHALOVITS JENŐ, STERN JÓZSEF és FIA kereskedő uraknál. Érmihályfalván: MÁTRAI ÁKOS gyógyszerésztárában. Földesen: WEISZ, MIKSA kereskedésében. 1-20, 2- és 2-50 keronás üvegekben.

Készítik: Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K. Budapest, II. kerület Fő-utca 77/c. szám.

Balogh Kálmán mérnök-féle

olcsó falazat

korlátlan mennyiségben.

Felvilágosítást ad:

Dr. Hódy Béla ügyvéd-irodája,

Piac-utca 77. szám.

Telefon 780.

Saját szabadalmazott gőzgéppel

poloskairtást felelőséggel

ugyszinte lakások pormentesítését is, villany porszívó géppel elvállalom.

KISS GYULA, Csapó-utca 44. sz.

Könyvnyomda**Hirlapkiadóvállalat****áthelyezés**

A Stenczinger-ház lebontása folytán 1901. év óta fennálló

Könyvnyomdám

a hirlapkiadó vállalattal együtt folyó hó végén áthelyezem **Darabos-utca 7. sz.** házamba.

Ez alkalmából könyvnyomdám **szedőgépekkel és új modern anyagokkal villamos üzemre** rendezem be, úgy, hogy a legkényesebb igényeket is minden tekintetben kielégíthetem.

A n. é. közönség további b. pártfogását kérem mély tisztelettel

Horovitz Zsigmond.

Telefon 310.

Fényképészeti cikkek és levélpapírok Piac-utca 12. sz. a. papírüzletemben jutányos árban beszerezhetők.

Apró hirdetések.

Reform fűzők a legdivatosabb kivitelben, ugy-szintén saját készítésű bálai bőrkezttyük, hosszú selyem kezttyük, legolcsóbb árban Nagy Andrásnál Kistemplom mellett.

28 KRAJCÁRÉRT fejel férfi vagy női harisnyát BENYÁTS EMIL villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debrecen, Tiszapalota.

Halálók, bármely eszmét olcsón kidolgozom szabadalmaztatásra. Ems. Petrozsény, Deák-bánya.

Szőllővessző eladás. Rizling, Ezerjő, Kövidinka 42 faj csemege megrendelhető Molnár Lukácsnál Debreczenben és 1908. évi kitűnő borok eladók hordónként.

Házilag főzött különleges baracklekvárnak kilóját 2.40, mézédés szilvalekvárnak 1.—, papírhéju dió postakosaraként 4 koronáért szállít Gyümölcskivitel Csongrádról.

Kifutó fiu lapunk szerkesztőségébe felvétetik.

Házmasternek kerestetik gyermektelen házaspár fizetéssel. Cim a kiadóhivatalba.

Péterfia-utca 15. sz. alatt egy két szobából álló lakás, fürdőszobával május 1-től kiadó.

Egy concert cimbalom, harmonika és egy nagy konyha 2 sütővel jutányosan eladó. Mester-utca 36.

Csizmadiamesterek csizmaszárba való papirost kiló és mázsánként olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papírzületében Piac-utca 12.

Postakosár fajalma franko 2.50 korona. Elek Kálmán, Sajószentpéter.

Ákáczzölőkarót, I. rendű, 2 méteres, 20,000 db. egészben, vagy részletekben elad a hosszupályii-uradalom tisztartói hivatala. Hosszupályi (Bihar.-m.)

Rayonképviselők ügynökök és representabilis viszontelárusítók, kiknek nagy ösmeretségük van jobb izr. körökben, egy szabadalmazott kegyeleti ujdonság értékesítéséhez kerestetnek. Csakis jó megjelenésű kauzióképes acquisiteurök lesznek figyelembe véve. Havonta 1000—1200 korona jövedelem. Molnár M. Lajos szerkesztő Budapest, Rottenbiller-u. 10 Prospektusok ingyen.

Fajbaromfi, fajebek, nyulak, diszgalambok, madarak, élő méhek stb.-ről érdekes és nélkülözhetetlen árjegyzéket küld bérmentve Diana-telep, Tar (Hevesm.)

Fővárosi elsőrendű

férfikalap és divatáru

üzletbe egy idősebb segéd, ki üzletvezetői teendőkre alkalmas, és egy fiatalabb segéd felvételnek.

Ajánlatok működés és fizetési igény megjelöléssel e lap kiadóhivatalába „Főváros” jelige alatt küldendők.

BUTOR Saját érdekében, mielőtt butorait beszerezné, tekintse meg óriási raktárainkat. Állandóan **100-nál több háló- és ebédlő-berendezések, szalon- és börgarnitúrák, amerikai íróasztalok raktáron.**

WITTMAYER és TÁRSA
BUDAPEST.

Főüzlet: VI., Andrássy-ut 60. szám.
Mintatermek: Csengeri-utca 54. szám.
TELEFON 122—15.

Linx 1909: aranyérem; legnagyobb kitüntetés

R. WOLF MAGDEBURG-BUCKAU
Képviselete:
Boros Artur okl. gépészmérnök,
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 29.

Járkerekes és helyhez kötött telített és szabadalmazott
túlhevített gózzal működő lokomobilok
WOLF eredeti szerkezete 10—800 lóerőig.
Az ipar és mezőgazdaság leggazdaságosabb, legtartósabb és legmegbízhatóbb üzemgépei.

Összeállítás 100 000 lóerőn felül

4512/1911.

Árlejtési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város közönsége a közvágóhid bővítése következő munkálatainak biztosítására zárt ajánlati versenyt hirdet.

Föld, kőműves és elhelyező, burkolati (keramit cement lap, aszfalt, beton) kőfaragó, vas, ács, bádogos, asztalos, lakatos, mázoló és szobafestő, utburkoló, csatornázás és különféle munkákra.

Ajánlat tehető minden munkára együttesen vagy munka nemenként külön, de csakis a Debreczen sz. kir. város által kiadott ajánlati és költségvetési űrlapokon, melyek a városi mérnöki hivatalban Simonffy-u. 2/b munkanemenként 20 fillérért megszerezhetők.

Ugyancsak a mérnöki hivatalban a terv az általános és részletes feltételek naponta délelőtt 8—1 óráig megtekinthetők.

Az ajánlatok lepecsételt borítékban „Ajánlat a közvágóhid munkájára” felirással ellátva Debreczen sz. kir. város polgármesteri hivatalában **1911. évi április hó 26-án déli 9 óráig** adhatók be s ugyanezen nap d. e. 10 órakor nyilvánosan bontatnak fel.

Később érkezett vagy a feltételeknek és ezen hirdetménynek meg nem felelő, távirati és utó ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

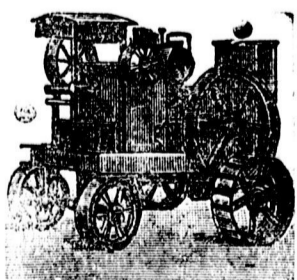
Az ajánlat beadása előtt tartoznak ajánlattevők az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bántpénzt a város házipénztárába betenni s erről szóló elismervényt az ajánlathoz csatolni.

Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig maradnak kötelezettségben. A város fenntartja magának azon jogot, hogy az ajánlatok közül szabadon választhasson vagy mellőzésével a munkálatokat más úton biztosíthassa.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1911. évi márczius 27-én tartott üléséből.

Városi Tanács.

Legolcsóbb hajtóerő a

„GNOM” magánjáró benzin és nyersolaj motor és lokomobilok

4000-nél több üzemben. — Könnyen kezelhető. — Villanyos gyújtással. — Okleveles gépész felesleges.
Üzemköltség 1—2 fillér óra és lóerőnként.

Oberurseli Motorgyár Részvény-Társaság Oberursel.

Iroda és raktár: BÉCS, VI/2., Gumpendorferstr. 72/4.

Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve.